

потужність підприємства у звітному періоді виявляється однозначно нижчою, ніж нормальна;

3. Питання розподілу на продукцію постійної та змінної частини інших виробничих накладних витрат сільськогосподарського виробництва, які за вітчизняною методологією та відповідно до методичного забезпечення фінансового обліку витрат в аграрному секторі не відображаються на рахунку 91 «Загально-виробничі витрати», а відносяться до витрат, що розподіляються, в межах рахунку 23 «Виробництво». Звичайно, останнє тягне за собою виникнення різниць у собівартості продукції в управлінському та фінансовому обліку, але представляє менеджменту оцінку втрат підприємства, які стаються за рахунок зменшення потужностей виробництва. І навіть більше того: налагодження такого розподілу в перспективі полегшить процес складання звітності за міжнародними стандартами для тих із сільськогосподарських підприємств, які потребуватимуть такого складання, адже в зарубіжному обліку витримано аналогічний порядок.

УДК 657.1

Т.М. ПИСАРЕНКО, *к.е.н., доцент,*
кафедра обліку і аудиту,
Луцький національний технічний університет

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Існування різних видів обліку на одному підприємстві зумовлює облікову службу формувати свою облікову політику з урахуванням різних підходів до організації таких видів обліку, не забуваючи, при цьому, про економічні інтереси різних користувачів облікової інформації.

Враховуючи поділ обліку на різні сфери, залежно від користувачів облікової інформації, доцільно було б у регламентованому визначенні (передбачене Законом про бухгалтерський облік і П(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») дещо змінити акценти: «облікова політика – сукупність принципів, методів та процедур, що використовуються підприємством для

складання і подання фінансової, податкової та управлінської звітності».

Структурно облікова політика включає в себе три компоненти: принципи обліку, методи обліку, процедури обліку.

Принципи обліку – це ті правила, за якими вимірюють, оцінюють і реєструють господарські операції, а потім їх результати відображають у звітності підприємства.

Методи обліку – це способи і прийоми, за якими господарські операції відображають в обліку. Для облікової політики встановити метод – означає вибрати облікову оцінку статей фінансової, податкової та управлінської звітності. Можливі варіанти облікових оцінок статей фінансової звітності передбачені відповідними Національними стандартами обліку, але кожне підприємство обирає з них ту, яка дозволить максимально точно уявити його фінансову картину. Що стосується методики оцінки статей податкової звітності, то вона чітко визначена податковим законодавством. Методи ведення управлінського обліку є індивідуальними для кожного підприємства і повністю залежать від принципів обліку.

Процедура обліку передбачає встановлення порядку документообігу і технології обробки облікової інформації, форму ведення обліку, переліку звітних форм, методику аналізу результатів обліку та прийняття управлінських рішень в інтересах підприємства на різних рівнях діяльності суб'єкта господарювання.

Облікову політику повинні знати: керівник підприємства, який несе відповідальність за її формування; бухгалтер підприємства, за участю якого можна грамотно та всебічно обґрунтувати зміст облікової політики; аудитор, оскільки облікова політика є одним з об'єктів дослідження при здійсненні аудиторської перевірки; податковий інспектор, адже від багатьох принципів облікової політики залежить порядок формування того чи іншого об'єкта оподаткування.

На облікову політику підприємства впливають різні фактори, а саме: форма власності та організаційно-правова форма; галузь або вид діяльності; система оподаткування; ступінь свободи дій в ринкових умовах: можливість самостійного прийняття рі-

шень з питань ціноутворення, вибору партнерів; цілі й задачі економічного розвитку організації на довгострокову перспективу, очікувані напрямки інвестицій; забезпеченість комп'ютерною технікою, та іншими засобами автоматизованої обробки інформації; система інформаційного забезпечення підприємства; рівень кваліфікації бухгалтерських кадрів та керівництва господарюючого суб'єкта; система матеріальної зацікавленості працівників в ефективності роботи підприємства та матеріальної відповідальності за виконання своїх обов'язків; обсяг діяльності, кількість працюючих та ін.

Управлінський облік - це не що інше як система інформаційної підтримки апарату управління у сферах планування, контролю та прийняття рішень.

Сутністю управлінського обліку є виробництво інформації для здійснення ефективного управління господарською діяльністю підприємства. А от процес виробництва такої інформації на кожному підприємстві різний. Звичайно основою такого обліку є виробничий облік на підприємстві, який фіксує факти його господарського життя.

При визначенні облікової політики для цілей управлінського обліку необхідно:

- визначитися хто буде вести управлінський облік на підприємстві, встановити ступінь відповідальності за достовірність ведення такого обліку; закріпити відповідальність за якість ведення обліку у посадових інструкціях та інших внутрішніх документах підприємства, що мають адміністративну та юридичну силу;

- визначити центри відповідальності на підприємстві у розрізі яких буде надаватись інформація;

- чітко накреслити ієрархічну структуру управлінського персоналу та вказати коло осіб, які будуть мати доступ до інформації управлінського характеру, визначитися із обмеженнями доступу до інформації такого типу;

- систематизувати інформаційні потоки залежно від економічних інтересів користувачів інформації: розробити графік документообігу первинних документів, визначити перелік реєст-

рів аналітичного та синтетичного обліку, форм фінансової звітності, які будуть використовуватися при формуванні даних управлінського обліку;

- розробити методику обліку та розподілу витрат діяльності;

- визначити систему калькулювання собівартості продукції, робіт, послуг;

- визначитися із методикою оцінки доходів та визначення фінансових результатів;

- розробити систему бюджетів для прогнозування господарської діяльності підприємства; обґрунтувати методику аналізу бюджетних відхилень;

- розробити форми управлінської звітності та методику їх заповнення, визначитися з термінами їх подання.

Основні елементи облікової політики для цілей управлінського обліку подібні до елементів облікової політики, що виділяють при організації фінансового обліку. Відмінність полягає лише у тому, що в управлінському обліку ці елементи розглядають у розрізі центрів відповідальності, а не в масштабах усього суб'єкта господарювання.

УДК 631.162:657.1.014.134:004.78

О.Д. РАДЧЕНКО, *к.е.н., с.н.с.,*
ННЦ "Інститут аграрної економіки" НААН, м. Київ

ВИМОГИ ДО ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТАН СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ДЛЯ ЙОГО БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ

Бюджетна підтримка сільськогосподарського виробництва є частиною інституційних засад державної фінансової підтримки аграрного сектора. Це важлива складова системи фінансового забезпечення розвитку, вагомий важіль впливу на вирішення проблем, пов'язаних із суспільною значущістю сільського господарства.

Відповідно до Закону Про державну підтримку сільського господарства України від 24.06.2004 № 1877-IV передбачено ряд